

ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Σχετίζεσθαι Παίξειν Δημιουργείν

Η Ψυχαναλυτική Ψυχοθεραπεία
Παιδιών και Εφήβων μπροστά
στις σύγχρονες προκλήσεις

17–19.10.2025

ΠΑΔΑ, ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΑΡΧΑΙΟΥ ΕΛΑΙΩΝΑ

*Το συνέδριο αυτό είναι αφιερωμένο
στη μνήμη του Γιάννη Τσιάντη*

Σχετίζεσθαι, Παίξιν, Δημιουργείν

Το 3ο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας Παιδιού και Εφήβου (ΕΕΨΨΠΕ) θα διεξαχθεί στις **17-19 Οκτωβρίου 2025** στο Συνεδριακό Κέντρο της Πανεπιστημιούπολης Αρχαίου Ελαιώνα σε συνεργασία με το ΠΑΔΑ. Οι τρεις όροι του τίτλου «Σχετίζεσθαι, Παίξιν, Δημιουργείν» αποτελούν τους πυλώνες της ψυχικής ανάπτυξης του ατόμου και της δημιουργικής συνύπαρξης μέσα στην οικογένεια, το σχολείο και γενικότερα σε όλους τους κοινωνικούς θεσμούς. Κατά συνέπεια επιτελούν μια διπλή αποστολή: α) διαμορφώνουν τους άξονες στους οποίους θα εκφραστούν η ικανότητα σχετίζεσθαι-με-αντικείμενο, η ψυχική πραγματικότητα, τα τραύματα και οι ασυνείδητες φαντασιώσεις που θα φέρει το παιδί και ο έφηβος λόγω ενδογενών ή εξωγενών δυσχερών παραγόντων και β) συνιστούν τις βασικές οδούς θεραπευτικής προσέγγισης, ώστε να αντιμετωπιστούν τα εν λόγω τραύματα.

Βασικές ψυχαναλυτικές θεωρήσεις για το «σχετίζεσθαι, παίξιν, δημιουργείν»

SIGMUND FREUD

Την προαναφερθείσα διπλή σχέση του «σχετίζεσθαι, παίξιν, δημιουργείν» πρώτος αντιλήφθηκε ο Sigmund Freud παρατηρώντας το, διάσημο έκτοτε, παιχνίδι του μικρού του εγγονού με το καρούλι, το γνωστό ως «Fort, Da» (Εκεί, Εδώ). Το νήπιο, στερημένο από την παρουσία της μητέρας του, πετώντας μακριά του το δεμένο με κλωστή καρούλι και τραβώντας το κοντά του, αναπαριστούσε την απουσία της μητέρας του. Έτσι από ενεργητική θέση απάλυνε τον πόνο του αποχωρισμού και δημιουργούσε την αναπαράσταση «μητέρα-καρούλι» ως αντιστάθμισμα της φυσικής απουσίας της. Ήταν ένα παιχνίδι ελέγχου της απώλειας και παρηγοριάς ενάντια στη

μοναξιά καθώς κατάφερε να συνδέσει την απουσία με την παρουσία της, αναδημιουργώντας το σχετίζεσθαι με το εξωτερικό αντικείμενο-μητέρα και ισχυροποιώντας το εσωτερικευμένο μορφοειδωλο «μητέρα» της ψυχικής πραγματικότητας.

MELANIE KLEIN

Την φροϋδική παρακαταθήκη αξιοποίησε δημιουργικότατα η Melanie Klein στην ψυχανάλυση των παιδιών, παρατηρώντας ότι το παίζει προσφέρει συνθήκες διαπραγματεύσεως ανυπόφορων διεγέρσεων και πρώιμου άγχους ανοίγοντας το δρόμο στις αναπτυξιακές διεργασίες σχετίζεσθαι, δημιουργείν, μετουσιώνειν, συνθέτειν και πραγματώνειν. Χρησιμοποίησε το παιχνίδι μέσα στο θεραπευτικό πλαίσιο ως το κύριο μέσον για την έκφραση των ασυνειδήτων φαντασιώσεων των παιδιών και των εσωτερικών τους εμπειριών (τραυματικών και μη), καθώς η συμβολική γλώσσα του παιχνιδιού διευκόλυνε την άρση των αντιστάσεων. Η κλαϊνική θεώρηση επέτρεψε τη δημιουργική επέκταση της ψυχαναλυτικής θεωρίας και πρακτικής σε οδούς που συνεχώς επικυρώνονται.

D. W. WINNICOTT

Τρίτος πήρε την σκυτάλη ο Donald W. Winnicott, το ενδιαφέρον του οποίου προχώρησε πέρα από την ερμηνεία του συμβολικού νοήματος του παιχνιδιού, σε αυτή καθ' εαυτήν την εμπειρία του παιχνιδιού. Επεξεργαζόμενος την έννοια του μεταβατικού χώρου, την ενδιάμεση περιοχή της εμπειρίας μεταξύ του ενδοψυχικού και του εξωψυχικού, διαπίστωσε ότι το παίζει στη θεραπευτική σχέση κατέχει μια θέση στο δυνητικό χώρο αντίστοιχη με αυτή του μεταβατικού χώρου που υπάρχει ανάμεσα στο πρωταρχικό αντικείμενο «μητέρα» (τον σημαντικό Άλλο) και το βρέφος. Στο μεταβατικό χώρο συνδημιουργείται μέσα από το παιχνίδι της μητέρας και του βρέφους μια παράσταση της σχέσης τους σε «σύζευξη» με τις ενδοψυχικές διεργασίες. Αυτή η δημιουργική εμπειρία του παιχνιδιού, ως σωματική και ψυχική δραστηριότητα, αποτελεί τη βάση της αίσθησης εαυτού και συνακόλουθα συνιστά θεμέλιο της πολιτισμικής εμπειρίας. Ο Winnicott μάλιστα με την θεραπευτική του δουλειά επικύρωσε την ενεργητική συμμετοχή στο παιχνίδι του/ης θεραπευτή/τριας στην ψυχανάλυση των πολύ μικρών ηλικιών και των ιδιαίτερα δύσκολων ψυχοπαθολογιών.

W.R. BION

Τις δημιουργικές θέσεις των Klein και Winnicott επεξέτεινε ο Wilfred R. Bion, μελετώντας τους τρόπους που «παίζονται» οι αλληπάλληλες προβλητικές ταυτίσεις

οι οποίες διασταυρώνονται στο καθημερινό σχετίζεσθαι. Πάνω στο πρότυπο των πρωταρχικών σχέσεων και της δημιουργίας νοήματος μέσα από την εμπειρικούσα λειτουργία της «μητέρας» και την ονειροπόληση για το μωρό της, διέβλεψε ένα ιδιαίτερο είδος παιχνιδιού στην ψυχαναλυτική συνθήκη, αυτό της ονειροπόλησης του ψυχαναλυτή που «παίζει μες στο μυαλό του» αυτά που δεν «παίζονται» στη συνεδρία!

Με αυτούς τους τέσσερεις θεμελιώθηκαν οι πυλώνες του «σχετίζεσθαι, παίζουν, δημιουργείν». Έκτοτε πλήθος ψυχαναλυτών, που δυστυχώς αυτό το σύντομο κάλεσμα στο συνέδριο δεν μπορεί να αναφέρει, αξιοποίησαν και επεξέτειναν τις σχετικές πρακτικές και θεωρίες πέραν του παιδιού, στον έφηβο, στην οικογένεια, στην ομάδα, στο σχολείο, στον ενήλικα. Αυτό που είναι πλέον ευρέως αποδεκτό είναι ότι «το σχετίζεσθαι, παίζουν, δημιουργείν» είναι ενεργές διαδικασίες καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου.

Στόχος του 3ου Συνεδρίου της ΕΕΨΨΠΕ

Το Συνέδριο θα προσπαθήσει να αναπτύξει όσο μπορεί πληρέστερα τους διαχρονικούς και τους σύγχρονους προβληματισμούς γύρω από τη θεματική του μέσα από διαλέξεις, στρογγυλές τράπεζες, εργαστήρια και ελεύθερες ανακοινώσεις αξιοποιώντας τα μέλη της Εταιρείας, μέλη συνεργαζομένων Ψυχαναλυτικών Εταιρειών, αλλά και αποδεχόμενο προτάσεις παρουσίασης εργασίας από τον κάθε ενδιαφερόμενο εφόσον γίνουν δεκτές από την Επιστημονική Επιτροπή.

Ο καταληκτικός χρόνος υποβολής περιλήψεων εργασιών είναι η 30η Απριλίου 2025 και η κάθε μία πρέπει να είναι της τάξεως των **750** λέξεων.

Προσκεκλημένη κεντρική ομιλήτρια του συνεδρίου Dr Elena Molinari, Ιταλίδα παιδίατρος και ψυχαναλύτρια παιδιών, εφήβων και ενηλίκων. Μέλος της Ιταλικής Ψυχαναλυτικής Εταιρείας, της IPA, είναι γνωστή για το έργο της σχετικά με τις θεωρίες «πεδίου» και ψυχαναλυτικής τεχνικής. Έχει πλούσιο συγγραφικό έργο και διδάσκει «Νευροψυχιατρική του Παιδιού» (ChildNeuropsychiatry) στο μεταπτυχια-

κό πρόγραμμα στη «Θεραπεία μέσω Τέχνης» (Art Therapy) στην Ακαδημία Brera di Belle Arti του Μιλάνο.

Το Συνέδριο αφιερώνεται στον εκλιπόντα εμπνευστή και ιδρυτή της ΕΕΨΨΠΕ καθηγητή Ιωάννη Τσιάντη, που εδραίωσε την ψυχαναλυτική ψυχοθεραπεία παιδιού και εφήβου στην Ελλάδα. Ο Ιωάννης Τσιάντης προώθησε την ψυχαναλυτική σκέψη στην παιδοψυχιατρική, εδραίωσε την ψυχαναλυτική ψυχοθεραπεία παιδιού και εφήβου στην Ελλάδα και εργάσθηκε για τη μεταρρύθμιση των θεσμών ψυχικής υγείας και την ψυχιατρική αποασυλοποίηση. Δεν ξεχνάμε επίσης το έργο της καθηγήτριας **Όλγας Μαράτου,** που έφυγε από κοντά μας λίγο μετά και που υπήρξε σημαντικό στέλεχος της Εταιρείας μας. Η μνήμη τους θα τιμηθεί μέσα από τις εργασίες του Συνεδρίου.

Για την Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου
Α. Αλεξανδρίδης, Ε. Λάγιου-Λιγνού, Δ. Τζίκας

Προτεινόμενη θεματολογία συνεδρίου

1. Ανασκόπηση των εννοιών «σχετίζεσθαι, παίζουν, δημιουργείν»
  - α. κατά Sigmund Freud
  - β. κατά Melanie Klein
  - γ. κατά D. Winnicott
  - δ. κατά W.R. Bion
  - ε. κατά Anna Freud
2. «Σχετίζεσθαι, παίζουν, δημιουργείν» στην αναπτυξιακή ψυχαναλυτική διερεύνηση του πρώιμου νου
3. «Σχετίζεσθαι, παίζουν, δημιουργείν» στην ψυχοσωματική του παιδιού και του εφήβου
4. «Σχετίζεσθαι, παίζουν, δημιουργείν» στην θεραπευτική πράξη και τεχνική της ψυχαναλυτικής ψυχοθεραπείας
  - α. παιδιών προσχολικής ηλικίας
  - β. παιδιών που βρίσκονται στην λανθάνουσα
  - γ. εφήβων
5. «Σχετίζεσθαι, παίζουν, δημιουργείν» στην διαγνωστική διαδικασία
6. «Σχετίζεσθαι, παίζουν, δημιουργείν» στην πρώιμη θεραπευτική παρέμβαση με γονείς και βρέφη/νήπια
7. «Σχετίζεσθαι, παίζουν, δημιουργείν» και αναζήτηση ταυτότητας
8. «Σχετίζεσθαι, παίζουν, δημιουργείν» και ζητήματα ταυτότητας φύλου
9. Δυσλειτουργίες του «σχετίζεσθαι, παίζουν, δημιουργείν»
  - α. πρώιμο τραύμα
  - β. οριακότητα
  - γ. αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές
  - δ. ψύχωση
  - ε. διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές

10. «Σχετίζεσθαι, παίζειν, δημιουργείν» στην ψυχαναλυτική παρατήρηση βρέφους
11. «Παίζοντας» με τον μαστό
12. «Παίζοντας» με τον φαλλό
13. «Σχετίζεσθαι, παίζειν, δημιουργείν» και γλώσσα
14. «Σχετίζεσθαι, παίζειν, δημιουργείν» του ψυχοθεραπευτή με τη θεωρία
15. «Παίζειν και δημιουργείν» στην έρευνα
16. «Παίζειν και δημιουργείν» στην τέχνη
17. «Παίζειν και δημιουργείν» στους θεσμούς για την ψυχική υγεία παιδιών, εφήβων και οικογενειών
18. «Σχετίζεσθαι, παίζειν, δημιουργείν» και το διαδίκτυο.

Πληροφορίες για τις εγγραφές

ΕΓΓΡΑΦΗ

A. Γενική είσοδος:

Προεγγραφή έως και την 30η Ιουνίου: **130 ευρώ**

Εγγραφές από την 1η Ιουλίου μέχρι και την 10η Οκτωβρίου: **150 ευρώ**

B. Μέλη ΕΕΨΨΠΕ και άλλων Εταιρειών:

Προεγγραφή έως και την 30η Ιουνίου: **130 ευρώ**

Εγγραφές από την 1η Ιουλίου μέχρι και την 10η Οκτωβρίου: **150 ευρώ**

Γ. Εκπαιδευόμενοι ΕΕΨΨΠΕ και άλλων Εταιρειών:

Προεγγραφή έως και την 30η Ιουνίου: **90 ευρώ**

Εγγραφές από την 1η Ιουλίου μέχρι και την 10η Οκτωβρίου: **110 ευρώ**

Δ. Φοιτητές / Άνεργοι:

Προεγγραφή έως και την 30η Ιουνίου: **70 ευρώ**

Εγγραφές από την 1η Ιουλίου μέχρι και την 10η Οκτωβρίου: **90 ευρώ**

E. Ομαδική εγγραφή (min. 10 άτομα): 100 ευρώ

(από τις ομαδικές εγγραφές εξαιρούνται τα τακτικά μέλη των εταιρειών)

Εγγραφές έως 10 Οκτωβρίου

Κατά την ομαδική εγγραφή θα πρέπει να αποστέλλεται από την Γραμματεία των Εταιρειών ή των Φορέων των συμμετεχόντων συνολική κατάσταση των ονομάτων στο mail του συνεδρίου hacapp.conference.2025@gmail.com, εφ' όσον έχει γίνει η τραπεζική συναλλαγή.

Η δυνατότητα εγγραφής μειωμένου κόστους προϋποθέτει την επισύναψη των αντίστοιχων δικαιολογητικών στην ειδική θέση της ηλεκτρονικής φόρμας εγγραφής.

Μετά την κατάθεση του ποσού είναι υποχρεωτικό να προχωρήσετε στην εγγραφή σας μέσω της ηλεκτρονικής φόρμας εγγραφής.

ΟΙ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ γίνονται με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό της Ελληνικής Εταιρείας Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας Παιδιού και Εφήβου (ΕΕΨΨΠΕ): GR09 0172 0760 0050 7607 9690 915 – Τράπεζα Πειραιώς

ΠΡΟΣΟΧΗ! Τα έξοδα μεταφοράς χρημάτων θα βαρύνουν τον εντολέα. Το ποσό της εγγραφής πρέπει να είναι στο ακέραιο, όσο αναφέρεται στην αντίστοιχη κατηγορία.

Είναι απαραίτητο στα στοιχεία της κατάθεσης να αναφέρεται:

- το ονοματεπώνυμο του συμμετέχοντα
- να αναγράφεται «3ο Συνέδριο ΕΕΨΨΠΕ»

Δεν θα υπάρχει δυνατότητα εγγραφών στο χώρο του Συνεδρίου και κατά τη διάρκεια των εργασιών του.

Οι αποδείξεις κατάθεσης θα σας αποσταλούν ηλεκτρονικά.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Κατά την προσέλευσή σας στον συνεδριακό χώρο, θα παραλάβετε τον φάκελο του συνεδρίου με το σχετικό υλικό και την ατομική ετικέτα ονόματος.

Η ατομική ετικέτα ονόματος είναι απαραίτητη για την είσοδο στους χώρους του Συνεδρίου.

ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Οι βεβαιώσεις παρακολούθησης θα σας αποσταλούν ηλεκτρονικά

**ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ
ΦΟΡΜΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ**

Οδηγίες για την υποβολή περιλήψεων εργασιών

Οι περιλήψεις εργασιών για παρουσίαση στο Συνέδριο μπορούν να υποβληθούν το αργότερο έως τις 30/04/2025 σε αρχείο word που θα περιλαμβάνει τον τίτλο, τους συγγραφείς και το κείμενο της περίληψης. Το όριο είναι 750 λέξεις. Γραμματοσειρά Arial Greek, μέγεθος 11pt σε μονό διάστημα.

«Η οποιαδήποτε χρήση / παρουσίαση κλινικού υλικού πρέπει να καλύπτεται από το αντίστοιχο νομικό πλαίσιο που διέπει την προστασία προσωπικών δεδομένων με ευθύνη του ομιλούντος».

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ
ΦΟΡΜΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Επιστημονική Επιτροπή:

Ε. Αθανασιάδου, Α. Αλεξανδρίδης, Δ. Αναστασόπουλος, Α. Ζαχαριά,
Μ. Ζερβάκη, Ε. Λιγνού, Μ. Ματσουκά, Ο. Σκλειδή, Ν. Ταλούμη,
Δ. Τζίκας, Ε. Τσανίρα, Σ. Χριστογιώργος

Οργανωτική Επιτροπή:

Ε. Αθανασιάδου, Α. Αλεξανδρίδης, Σ. Ανασοντζή,
Μ. Κορκοκίου, Ε. Λιγνού, Αμ. Μπαρτζώκη,
Γ. Ξυλούρης, Ν. Ταλούμη, Δ. Τζίκας,
Μ. Τσελικά, Σ. Χασιλίδη

Ιστότοπος ΕΕΨΨΠΕ

<https://psychoanalysis-child.gr/el/arkiki/>

Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου Συνεδρίου

hacapp.conference.2025@gmail.com

Ελληνική Εταιρεία
Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας
Παιδιού και Εφήβου

